

UŽI SI SLOVENSKO – ROČNÉ OBDOBIA – JESEŇ

OKTÓBER, MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

(pracovný list)

PRED POČÚVANÍM

1. Október je Mesiac úcty k starším. Rozhodni, ktorá z možností je nesprávna.

- Mesiac úcty k starším pripomína, že si máme vážiť a ctiť starších.
- Mesiac úcty k starším pripomína, že máme starších rešpektovať.
- Mesiac úcty k starším pripomína, že sa máme k starším ľuďom správať slušne a s láskou.
- Mesiac úcty k starším pripomína, že sa nemusíme k starým ľuďom správať zdvorilo.
- Mesiac úcty k starším pripomína, že starí ľudia sú veľmi dôležití.

2. Ku Dňu starých rodičov, ktorý si pripomínáme v októbri, prirad' správne synonymá. Viac možností je správnych.

a) medzinárodný (svetový) deň	d) voľno
b) prázdniny	e) pamätný deň
c) štátny sviatok	f) dovolenka

3. Do kalendára doplň chýbajúce slová podľa významu.

Medzinárodné dni v októbri 2023		
1. Deň vegetariánov Deň hudby Deň kávy	11. Deň proti bolesti Deň za zredukovanie _____ katastrof	20. Deň stromov Deň kuchárov
2. Deň nenásilia	12. Deň artritídy	22. Deň misií

Deň hospodárskych zvierat Deň architektúry	Deň _____ spevu	Deň porozumenia kocktavosti
3. Deň komiksov	13. Deň vajec	24. Deň _____ knižníc Deň OSN
4. Deň ochrany _____	14. Deň paliatívnej starostlivosti	25. Deň cestovín Deň _____ práva
6. Deň úsmevu	15. Deň _____ rúk	27. Deň audiovizuálneho dedičstva
8. Deň _____ rodičov	16. Deň výživy	28. Deň vzniku Československa
9. Deň pošty Deň zraku	17. Deň boja proti _____	29. Deň psoriázy
10. Deň _____ zdravia	18. Deň monitorovania _____	30. Deň sporenia

duševného   zborového   chudobe   umývania   školských
starých   prírodných   vody   občianskeho   zvierat

4. Podľa kalendára doplň do viet správny dátum (v podobe radovej číslovky – slovom).

Príklad: Deň pošty si pripomíname deviateho októbra.

- Deň úsmevu si pripomíname _____ októbra.
- Deň cestovín pripadá na _____ októbra.
- Deň kávy nájdeme v kalendári _____ októbra.
- Deň vajec si pripomíname _____ októbra.
- Deň starých rodičov sme si tento rok pripomenuli _____ októbra.

Video (02:15 min.): [Október – mesiac úcty k starším](#)

1. Vyber slová, ktoré sa vyskytli vo videoankete ku Dňu starých rodičov.

spomienka   zážitok   slávnosť   návšteva (navštevovať)   festival
zvyk (zvyknúť)   príležitosť   podujatie   moment

2. Čo o Dni starých rodičov povedali študenti Prešovskej univerzity v krátkej ankete? Doplň slová do viet.

Redaktorka (anketová otázka 1): Vieš o tom, že existuje Deň starých rodičov?

- a) **študentka 1:** Nevedela som, že existuje konkrétny deň, ale viem, že v októbri, celom mesiaci si pripomíname _____ alebo úctu k starým rodičom.
- b) **študent 2:** Doteraz som o tom _____ a znie to zaujímavo. Ale nie, nevedel som o tom.
- c) **študentka 3:** Nie, _____ som o tom nevedela.

Redaktorka (anketová otázka 2): Aká je tvoja najobľúbenejšia spomienka so starými rodičmi?

- d) **študentka 1:** So starými rodičmi _____ tráviť veľmi veľa času, takže nemám iba jednu spomienku, ale niekoľko pekných dní, ktoré sme doteraz _____, a teším sa na ďalšie.
- e) **študent 2:** Keďže ja _____ v rodine, kde som nemal veľmi kontakt so starými rodičmi, takže ich veľa nie je, ale moja _____ spomienka je, keď mi dedo zo stavby doniesol piesok a mohol som sa hrať ako keby na pieskovisku u neho na záhrade.
- f) **študentka 3:** Sme spolu chodili do dediny a asi proste také momenty, keď sme rozprávali o niečom, o mojom _____ alebo o tom, čo budem robiť ďalej v budúcnosti. Tak najviac také, čo pre mňa bolo milé, tak tie spomienky, že oni ma podporovali.

Redaktorka (anketová otázka 3): Kedy naposledy si sa so starými rodičmi videla a chcela by si im niečo odkázať?

- g) **študentka 1:** So starými rodičmi sa vidím každý deň, bývam s babkou, druhú chodíme pravidelne _____. No a asi, že ich mám rada.
- h) **študent 2:** Tak videl som sa pred dvomi rokmi na jeho pohrebe, môjho deda. A chcem ti odkázať, že či už si dole, alebo hore, tak poriadne si to tam _____.
- i) **študentka 3:** Akurát pred dvoma týždňami bola som na Ukrajine doma. Bola som rada, že videla svoju starú mamku a strávila ten čas tak, že aby čo najviac som _____ tie momenty. Proste opäť rozprávala, varila som jedlo s ňou...

PO POČÚVANÍ

1. Spoj slovné spojenia podľa významu.

1. užívať si	a) poslať odkaz
2. tráviť	b) vychutnávať si
3. navštevovať sa	c) prežívať
4. odkázať	d) stretávať sa
5. podporovať	e) popriať si
6. zaželať si	f) poskytovať ochranu

2. Vyber, ktorá z možností je gramaticky nesprávna.

- a) Mám rada svojich starých rodičov.
- b) Mám rada s nimi tráviť čas.
- c) Rada s nimi trávim čas.
- d) V nedeľu rozprávali so starými rodičmi o mojej budúcnosti.
- e) V nedeľu sme sa rozprávali so starými rodičmi o mojej budúcnosti.
- f) V nedeľu sme sa so starými rodičmi rozprávali o mojej budúcnosti.

- g) Rád navštevujem babku a dedka.
- h) Rád chodím do babky a dedka.
- i) Rád chodím k babke a dedkovi.

- j) Poznajú prešovskí vysokoškoláci, že 8. októbra je Deň starých rodičov?
- k) Vedia prešovskí vysokoškoláci, že 8. októbra je Deň starých rodičov?
- l) Vedia prešovskí vysokoškoláci o tom, že 8. októbra je Deň starých rodičov?

3. Oprav slovosled a gramatické chyby v odpovediach na anketové otázky študentky 3, ktorá pochádza z Ukrajiny.

- a) Sme spolu chodili do dediny.
- b) Bola som rada, že videla svoju starú mamku.
- c) Strávila čas tak, že aby čo najviac som zapamätala tie momenty.
- d) Akurát pred dvoma týždňami bola som na Ukrajine doma.
- e) Varila som jedlo s ňou.

4. Akí sú tvoji starí rodičia? Na základe označených slov vytvor vhodné adjektíva, ktoré pomenúvajú vlastnosti starých rodičov.

- a) Prejavujú mi **lásku**. – Moji starí rodičia sú _____ .
- b) Radi **obetujú** svoj voľný čas pre mňa. – Moji starí rodičia sú _____ .
- c) **Prajú** mi v živote len to **dobré**. – Moji starí rodičia sú _____ .
- d) Každý deň sa o mňa **starajú**. – Moji starí rodičia sú _____ .
- e) Je s nimi stále **zábava**. - Moji starí rodičia sú _____ .
- f) Majú **dobré srdce**. – Moji starí rodičia sú _____ .
- g) Majú radi úprimnosť, vždy **vravia pravdu**. – Moji starí rodičia sú _____ .

5. Do nasledujúceho textu doplň chýbajúce slová zo zoznamu.

slušne   odniesť   zážitky   uvoľníme   prejavíť
chrániť   obdiv   náklonnosť   pripomína   nezabudnime

Október je mesiac, ktorý sa nesie v duchu úcty k starším a (a) _____ nám, že si máme vážiť starých ľudí a seniorov. Tento mesiac je pre nás všetkých pripomienkou, že rešpektovať a b) _____ starších je veľmi dôležité. Ako môžeme c) _____ vďaku a rešpekt? Napríklad aj úsmevom a milým slovom. Starším ľuďom vyjadríme svoju úctu aj vtedy, keď im d) _____ miesto v autobuse, pomôžeme e) _____ ťažký nákup domov, podržíme dvere do miestnosti alebo sa len f) _____ pozdravíme. g) _____ tiež na našich starých rodičov a dávajme im najavo svoju h) _____ a lásku. Stačí, keď si spomenieme na všetky krásne ch) _____ a spoločné chvíle, ktoré sme spolu strávili. Poďakujme im za trpezlivosť a lásku. Zaslúžia si náš i) _____ a uznanie.

Október – mesiac úcty k starším

Anketka – Pýtame sa študentov

Redaktorka: V nedeľu 8. októbra bol Deň starých rodičov. Pri tejto **príležitosti** sme sa študentov opýtali, aká je ich obľúbená **spomienka** so starými rodičmi a čo by im chceli odkázať.

Redaktorka (anketová otázka 1): *Vieš o tom, že existuje Deň starých rodičov?*

Študentka 1: Nevedela som, že existuje konkrétny deň, ale viem, že v októbri, celom mesiaci si pripomíname **spomienku** alebo **úctu** k starým rodičom.

Študent 2: Doteraz som o tom nepočul a znie to zaujímavo. Ale nie, nevedel som o tom.

Študentka 3: Nie, vôbec som o tom nevedela.

Redaktorka (anketová otázka 2): *Aká je tvoja najobľúbenejšia spomienka so starými rodičmi?*

Študentka 1: So starými rodičmi zvyknem tráviť veľmi veľa času, takže nemám iba jednu **spomienku**, ale niekoľko pekných dní, ktoré sme doteraz strávili, a teším sa na ďalšie.

Študent 2: Keďže ja som vyrastal v rodine, kde som nemal veľmi kontakt so starými rodičmi, takže ich veľa nie je, ale moja najobľúbenejšia **spomienka** je, keď mi dedo zo stavby doniesol piesok a mohol

som sa hrať ako keby na pieskovisku u neho na záhrade.

Študentka 3: Sme spolu chodili do dediny a asi **proste** také momenty, keď sme rozprávali o niečom, o mojom detstve alebo o tom, čo budem robiť ďalej v budúcnosti. Tak najviac také, čo pre mňa bolo milé, tak tie **spomienky**, že oni ma podporovali.

Redaktorka (anketová otázka 3): *Kedy naposledy si sa so starými rodičmi videla a chcela by si im niečo odkázať?*

Študentka 1: So starými rodičmi sa vidím každý deň, bývam s babkou, druhú chodíme pravidelne navštevovať. No a asi, že ich mám rada.

Študent 2: Tak videl som sa pred dvomi rokmi na jeho pohrebe, môjho deda. A chcem ti **odkázať**, že či už si dole alebo hore, tak poriadne si to tam **užívaj**.

Študentka 3: Akurát pred dvoma týždňami bola som na Ukrajine doma. Bola som rada, že videla svoju starú mamku a strávila ten čas tak, že aby čo najviac som zapamätala tie momenty. Proste opäť rozprávala, varila som jedlo s ňou...

Redaktorka: Deň starých rodičov je skvelá **príležitosť**, ako prejaviť babkám a dedkom lásku a vďaku. Z Prešovskej univerzity Klaudia Korlová, Televízia Mediálka.

Autorka videa: TV Mediálka, Klaudia Korlová

Dátum vzniku: 10. 10. 2023

Slovníček:

1. **príležitosť** – vhodná okolnosť, chvíľa; spája sa s genitívom (pri príležitosti narodenín)

2. **spomienka** – vybavenie, pamätanie si zážitku
3. **úcta** – rešpekt, uznanie kvality, dôležitosti
4. **proste** – častica; jednoducho (uvádza aktuálny výraz)
5. **odkázať** – nechať/poslať odkaz, správu

Kľúč:

PRED POČÚVANÍM

1. Október je Mesiac úcty k starším. Rozhodni, ktorá z možností je nesprávna.

d) Mesiac úcty k starším pripomína, že sa nemusíme k starým ľuďom správať zdvorilo.

2. Ku Dňu starých rodičov, ktorý si pripomíname v októbri, prirad' správne synonymá. Viac možností je správnych.

a) medzinárodný (svetový) deň; e) pamätný deň

3. Do nasledujúcej tabuľky doplň chýbajúce slová podľa významu.

4. zvierat, 8. starých, 10. duševného, 11. prírodných, 12. zborového, 15. umývania, 17. chudobe, 18. vody, 24. školských, 25. občianskeho

4. Podľa tabuľky doplň do viet správny dátum (v podobe radovej číslovky – slovom).

a) šiesteho, b) dvadsiateho piateho, c) prvého, d) trinásteho, e) ôsmeho

PRI POČÚVANÍ

1. Vyber slová, ktoré sa vyskytli vo videoankete ku Dňu starých rodičov.

spomienka, návšteva (navštevovať), príležitosť, zvyk (zvyknúť), moment

2. Čo o Pamiatke zosnulých povedali návštevníci cintorína? Dopln' slová do viet.

a) spomienku

e) som vyrastal,

h) užívaj

b) nepočul

najobľúbenejšia

i) zapamätala

c) vôbec

f) detstve

d) zvyknem, strávili

g) navštevovať

PO POČÚVANÍ

1. Spoj slovné spojenia podľa významu.

1b, 2c, 3d, 4a, 5f, 6e

2. Vyber, ktorá z možností je gramaticky nesprávna.

b), d), h), j)

3. Oprav slovosled a gramatické chyby v odpovediach na anketové otázky študentky 3, ktorá pochádza z Ukrajiny.

a) Chodili sme spolu do dediny./Spolu sme chodili do dediny.

b) Bola som rada, že som videla svoju starú mamku.

c) Strávila som čas tak, aby som si čo najviac zapamätala tie momenty.

d) Akurát pred dvoma týždňami som bola doma na Ukrajine./Akurát pred dvoma týždňami som bola na Ukrajine doma.

c) Varila som s ňou jedlo.

4. Akí sú tvoji starí rodičia? Na základe označených slov vytvor vhodné adjektíva, ktoré pomenúvajú vlastnosti starých rodičov.

a) láskaví

d) starostliví

g) pravdovravní

b) obetaví

e) zábavní

c) dobroprajní

f) dobrosrdeční

5. Do nasledujúceho textu doplň chýbajúce slová.

Október je mesiac, ktorý sa nesie v duchu úcty k starším a **a) pripomína** nám, že si máme vážiť starých ľudí a seniorov. Tento mesiac je pre nás všetkých pripomienkou, že rešpektovať a **b) chrániť** starších je veľmi dôležité. Ako môžeme **c) prejavíť** vďaku a rešpekt? Napríklad aj úsmevom a milým slovom. Starším ľuďom vyjadríme svoju úctu aj vtedy, keď im **d) uvoľníme** miesto v autobuse, pomôžeme **e) odniesť** ťažký nákup domov, podržíme dvere do miestnosti alebo sa len **f) slušne** pozdravíme. **g) Nezabudnime** tiež na našich starých rodičov a dávajme im najavo svoju **h) náklonnosť** a lásku. Stačí, keď si spomenieme na všetky krásne **ch) zážitky** a spoločné chvíle, ktoré sme spolu strávili. Poďakujme im za trpezlivosť a lásku. Zaslúžia si náš **i) obdiv** a uznanie.

Kľúčové slová:

október, Mesiac úcty k starším, Deň starých rodičov, medzinárodné dni, spomienka